

BUDAPEST néha olyan titokzatos, mint a Da Vinci-kódban feltűnő Róma. Igaz, itt nem az illuminátusok machinációi borzolják a kedélyeket, hanem egy sokkal prózaibb társaságé. December elején például az a hír jutott el az efféle információkra még nyitott kevesek fülébe, hogy az állam egy tollvonással el akarta venni az Erzsébet teret a fővárostól. Am a döntés előkészítetlen és derült égből villámcsapás jellege még a köz-társasági elnök csodálkozását is kiváltotta, így megvétőzta. Jellemző a hazai közéletre, hogy mindebből csak ez utóbbi keltett némi figyelmet – azt például senki sem kérdezte meg, hogy tulajdonképpen minek az államnak az Erzsébet tér. Mi hiányzik neki? Vírágágyást kapálna? Gördeszkázna? Fröccsözne a medence partján? Vagy netán valamiféle ingatlanprojektet bonyolítana a Gödör meg a Dizájn Terminál felszámolása óta ismét funkciótlan műemlék buszpályaudvar körül?

A mi államunk ugyanis már csak ilyen. A legváratlanabb pillanatokban áll elő egy olyan fővárosi megaberuházás tervével, amely a leginkább érintetteknek hat a legnagyobb meglepetés erejével, és amelyről rendre kiderül, hogy valami nagy, de nehezen megfogható erő mozgatja őket a háttérből. Mégpedig olyan nagy, hogy annak semmiféle addig érvényes szabály vagy rendelkezés nem állhatja az útját. Emlékezzünk csak a Liget projektre: a Városligetbe telepítendő múzeumnegyed tartalmi koncepciója olyannyira kiérleletlen, hogy egy időben szinte havonta változott, mely múzeumokat kell haladéktalanul pont egy közparkban új épülethez juttatni, de biztos, ami biztos, már a legelején hoztak egy törvényt, hogy a beruházásba senkinek se lehessen semmi beleszólása. Ugyanígy folyik az ügymenet a vizes világbajnokságot befogadó, az eredeti költségvetést már sokszorosán túllépő Dagály-építkezésnél, és ne legyenek illúzióink, ugyanez fog történni akkor is, ha Magyarország elnyeri az olimpia megrendezésének jogát.

A pályázat elkerülése, a hatástanulmányok és mindenfajta közérdekű információ elrejtése csak technika kérdése – a „biztonság” például pompás hivatkozási alap az ilyen migránsveszélyes időkben. Ezzel a szöveggel lehet lényegében titokban legózni a budai Vár legfontosabb épületeivel, de olyan hatékonyan, hogy ember legyen a talpán, aki képes nyomon követni, ki költözik honnan és hová, mi épül hol és minek. A miniszterelnök személye körüli serptepertelés olyan erős, mindent felülről éveként szolgál, hogy nincs az a jogszabály, amelyet ne volna érdemes megváltoztatni vagy éppen semmibe venni a szent cél érdekében. Elég, ha csak a karmelita kolostorra biggyesztett erkélyre gondolunk. Az UNESCO világörökségi védelme pár éve elég volt ahhoz, hogy rá hivatkozva elmaradjon a budai alsórakpart kiszélesítése – láthatóan annyira azonban nem fontos ez a regula, hogy erkélytelen maradjon a díszetlen kolostorból kialakított kormányfői munkahely.

És akkor ez még csak egy erkély. De pár héttel ezelőtt a rendszervoáltás utáni Budapest legrégebbi vitáját, a magasház-kérdést is sikerült egycsapásra eldönteni, pusztán azért, mert a megfelelő személy vetette újra elő. Huszonöt éve ment a néha abszurdba hajló, olykor vaskalapos nézeteket védő hajtépés azon, épülhetnek-e felhőkarcolók a városban, s ha igen, vajon hol. Aztán eljött a NER hatodik esztendeje, amikor a lényegében megszűnt a fővárosi közgyűlés és a hatékony bizottsági rendszer. Nem kellett már más, mint egy az állam szívének kedves vállalkozó, aki kinézte magának a Kopaszi-gátat mint az általa megálmodott ingatlanfejlesztés ideális helyszínét. (Korábban egy polgármestert még bilincsbé is vertek kísértetiesen hasonló gondolatok miatt, de ezt most hagyjuk.) És láss csodát, az akadályok hirtelen ledőltek, a szabályok huss, elszálltanak, s hamarosan leend 120 méter magas toronyház a lágymányosi Duna-parton.

A legtanulságosabb ebben a történetben az, hogy még csak fel sem kapta a fejét senki a hallatán. Megszoktuk, hogy ha bizonyos nevek szerepelnek egy sztoriban, akkor nincs olyan akadály, ami megroppanthatná a teremtés lendületét. A szemünk láttára számolták fel a bontás és átépítés dolgaiban illetékes örökségvédelmet. Mint látható, nincs már regula, ami az építést korlátozhatná. Szuperkórházak és múzeumi negyedek regényes története igazolja, hogy a beruházás olyan öncéllá vált, amely a józan ész is felülríthatja.

Csoda-e, hogy Giovanni Falcone bíró jut eszünkbe, aki épp huszonöt éve hagyta el Palermót, és fogadott el egy minisztériumi állást Rómában? Évtizedek óta küzdött már a maffia ellen, keserű felismerése volt, hogy nemcsak a kábítószer-kereskedelem vagy a luxusmárkák hamisítása van a szervezet kezében, hanem régés-régen uralma alá hajtotta az állami és helyi adminisztrációt is, és egymaga dönt az iskolák és kórházak építéséről, arról, hogy hol bontsanak le történelmi tömböket, hogy a „fejlesztésnek” szabad teret nyissanak, vagy épp arról, merre menjenek az utak.

A bíró azonban csak pár hónapig élvezhette a fővárosi nyugalmat, aztán meggyilkolták. Mi meg nyugtatgatjuk magunkat, hogy ugyan már, ez itt nem Palermo, de nem is Róma. Ez BUDAPEST

BUDAPEST

a városlakók folyóirata

Pro Cultura Urbis díj 2007

XL. évfolyam, 1. szám
megjelenik minden hónap 15-én

Alapítva: 1945

I–III. évfolyam: 1945–1947
szerkesztő:

Némethy Károly, Lestyán Sándor
IV–XXVI. évfolyam, 1966–1988

szerkesztő:

Mesterházi Lajos, Fekete Gyula,
Vargha Balázs, Jávor Ottó, Szabó János

Főszerkesztő:

Buza Péter

Olvasószerkesztő:

Saly Noémi

Szerkesztőbizottság:

**Angelus Róbert, Buza Péter,
Csontó Sándor, Hidvégi Violetta,
Kirschner Péter, N. Kósa Judit (publicisztika),
Saly Noémi, Sándor P. Tibor (archív fotó),
Sebestyén László (fotó),
Török András (Simplicissimus Budapestje)**

Facebook oldalunk szerkesztője:

Vadász Ágnes

A szerkesztés műhelye
a Nagy Budapest Törzsasztal

A szerkesztőség levelezési címe:

1054 Budapest, Honvéd utca 3.

E-mail: budapestfolyoirat@summa-artium.hu

Honlap: www.budapestfolyoirat.hu

Kiadja

Summa Artium Nonprofit Kft.

Felelős kiadó: Török András

1054 Budapest, Honvéd utca 3.

Telefon: 318-3938, fax: 318-3938

Lapigazgató

Szűcs Andrea

A BUDAPEST partnere

a Városháza Kiadó

Kiadóvezető: Csomós Miklós

Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár

1088 Budapest, Szabó Ervin tér 1.

Telefon: 411-5000

Terjesztés:

HÍRVILÁG Press Kft.

Telefon és fax: 411-0491

hirvilag.press@hirvilagpress.com

A folyóirat megjelenését az NKA támogatja

Tördelés:

Görög Gábor

Nyomdai munka:

Pharma Press® Kft.

1037 Budapest, Vörösvári út 119-121.

telefon: 577-6300, fax: 323-0103

ISSN: 1785-590x

Nyilvántartási szám: 2.2.4/237/2004

A borítón:

Philip Alexius de Laszlo unokája Pesten

(6. oldal)

A hátsó borítón:

Feltámad a csöpposta?

(20. oldal)